

שום מסמכים. מטרנתו היא להשאיר תמונה כלשהי על בוריסלב. מי שנשאר בחיים, אחרי שעברו עליו ימי האימים של הוואנדאליזם הנורא, הוא ייוכר בבוריסלב שלנו ואז דאי דמעה תכסה עינו בשעת קריאת שורות אלה. ישמסר נא שורות אלה למזכרת נצח ליהודים אלה, שהיו ופעלו בבוריסלב, והוא נשמטם צרורה בצרור החיים.

הרבה יהודים, ומהם אף בתפקידים מינהליים של הצמרת, הנה כי כן, היה בכוונתנו למסור סקירה על התפתחות תעשיית הנפט בבוריסלב, על חלקם של יהודי בוריסלב בתעשייה זו, על חיותם ומותם במקומן של כמה עשרות שנים. לא הכל ניתן היה לרשום ולמסור, שכן עברו כבר למעלה מעשר שנים מאז עזבתי את בוריסלב ואין בידינו

בוריסלב עיר הנפט

מאת יוסף קיטאי

בוריסלב בנוסו בכעסו ובכיסו. יהודי בוריסלב ידע איך לחיות, איך לבלות טוב, בעיר, מדרכות, מגרשים, הכבישים היה תמיד טיט ובוץ, ליכלוך אבל כסף היה ומה שלא הספיקו בבית המשיכו בטרסקאוויץ, בקריניצא, זאקופאנו וכו'. הנעזר בשם בוריס לבציק היה תמיד מוכן להרביץ, לתת בשניים בפרט לאלה הנוצרים שדחקו רגלם של יהודים, היו המון פועלים בשם מאורים אלה שבאו ממזרח גליציה, היו אנטישמים אבל פחדו מהיהודים, במיוחד הכרתי יהודי בוריסלב בכיסם כשנסדה הישיבה בבוריסלב, הכותב השורות האלה, זמיתי לחיות הרבה שנים נושא כלים של הגאון ר' רפאל קיטיגורודסקי, במוצאי שבת הגענו מדרווביץ לבר ריסלב לאסיפת מיסדי הישיבה בבוריסלב. האסיפה היתה בביתו של ר' שעה פוקסברג, חיקף הופיעו ר' איויק גליק, לישישטיש, קראמל ברוך, ליבלה קסטנבוים, ברל אינשטיין זה אחיו של ר' יוסף אינשטיין מרמת'גן — השור'ב האמיד שמעו וקלטו חרדי תורה ומילתא דבדיחתא מהגאון ר' רפאל, כמי שחור תכשיטים מוציא כל פעם מה שהוא חדש, באור הבוקר התפורר כל אחד לעסקיו כל אחד לדאגת יום יום אבל במקום החויב כל אחד על סכום הרבה יותר מכפי כוחותיו ובמקום נוסדה הישיבה בעיר בוריסלב התפארת ועוד היום ישנם הרבה אנשים שהושבים להם זכות וכבוד שזכו ללמד ולקבל חינוך אצל הגאון.

המקום היחיד בעולם שבו היה הנפט במשך הרבה שנים מפעל של היוזמה, כשרון המעשה, ההון ועמל הכפיים של היהודים, הוא העיר בוריסלב היושבת כעת בקצה המערבי של הרובעליקה הטובאטית אוקראינה לרגלי הקשת החיצונית של הרי הקארפטים מדרום לעיר הפלך דרוווביץ, בשנות 1772–1918 נכללה בוריסלב באוסטריה בארץ גליציה, זמן רב עד פיתוח תעשיית הנפט ברומניה היתה בוריסלב מרכז הנפט הגדול ביותר באירופה, אכרי'ך רק בפולין — מרכז זה יצרו ופיתחו יהודים — בבוריסלב נבע הנפט על פני השטח וגם נמצא שם דונג'אימט או פא' רשינה טבעית לתעשיית גרות, היהודים היו הראשונים שויק' קו נפט גלמי והוציאו ממנו שמן למאור, המצאת זו הביאה עושר ושפע של פרנסה לאלפי יהודים והקימה גדוד של אלפים פרוליטרניים יהודיים עובדים קשה כרגיל בתקופה הראשונה של צמיחת הון תעשייתי גדול, מבעלי המכרות הנפט היה בוריסלב, משה גרטנברג שבחלקת שדהו הקטנה נמצא הנפט בשפע.

בעיירות ובכפרים שלרגלי הקארפטים היו בימים אהם יהודים בעלי תורה ועבודה אשר בימות החול עבדו עבודה לא פחות קשה מזו של האיכרים האוקראינים ובשבת, בלבשם את מצנפת השבת ואדרת השבת היו חסידים מוב' הקים בעלי תורה ומילי דחסידותא כאלה הכרתי הרבה בילדותי, במשך השנים שגרתו במכודניצה הכרתי יהודי